

Het is nog maar vijf maanden geleden dat het leven van **Bibian Harmsen** (40) met een keiharde dreun tot stilstand kwam. Op die vrijdag in november kreeg ze te horen dat ze ongeneeslijk ziek was. Vanaf deze week is zij onze nieuwe columniste.

Bibian is ongeneeslijk ziek ‘Ik wil een dik tapijt van liefde in dit huis achterlaten’

Wie is Bibian?

Bibian Harmsen is het best te omschrijven als een energiek multitalent: ze is kok, grafisch vormgever, zangeres-bassist van de band *Emma Peel* en schrijfster. Onlangs werd alvleesklierkanker bij haar geconstateerd. Ze schrijft daarover in haar veelgelezen blog *Bibianharmesen.blogspot.com*. Bibian is moeder van drie kinderen: Valentijn (12), Swip (10) en Lulu (7). Ze is getrouwd met componist Klaas ten Holt. Bibian: “In mijn column voor *Margriet* schrijf ik over de impact van mijn dodelijke ziekte. Het wordt een hart onder de riem, een column van liefde, hoop en een vleugje humor.”

Van twee kanten stroomt de zon haar Amsterdamse bovenwoning binnen.

De poes rekt zich uit in haar mand. Aan het plafond van de eetkamer hangen ballonnen en vlaggetjes. Lulu, haar jongste dochter, is vorige week zeven geworden. In haar blog schrijft ze dat ze die ochtend heel vroeg met knagende buikpijn wakker werd. ‘Warm water drinken. Poes op mijn voeten. Een pijnstillertje.’ Bibian Harmsen oogt vermoeid, maar haar ogen staan alert. Vijf maanden geleden eindigde, zoals ze zelf zegt, deel 1 van haar leven. De CT-scan was onverbidlijk: alvleesklierkanker met uitzaaiingen naar de lever. Een zeldzaamheid op haar leeftijd. De oncoloog visualiseerde de koude statistieken met zijn handen: een paar maanden (de handen wat dicht bij elkaar), misschien een jaar (de handen wat verder uit elkaar). Daar sta je dan. Veertig jaar, drie prachtige kinderen en een liefde-

volle man. Einde verhaal. Vluchten, vechten, wachten op een wonder, de tumor ‘wegtoveren’. Van alle opties die door haar hoofd spoken, blijkt schrijven het beste medicijn. Wat begon als een monumentje voor zichzelf en een paar vrienden groeide uit tot een veelgelezen en hooggeprezen blog met meer dan drieduizend pageviews per dag. 12 maart: ‘Felicitaties op het schoolplein, ja, ja, roep ik stoer, zeven jaar, die is in de pocket! Maar als ik terugfiets naar huis breekt mijn hart bijna. De tijd vliegt voorbij, hoera, vandaag is Lulu zeven jaar geworden.’

Ze maakt een grote kom cappuccino voor het bezoek en geeft er pure chocola bij. “Goed tegen kankercellen,” zegt ze met een knipoog. “Een glas rode wijn bij het avondeten, een theelepeltje geelwortel per dag en veel

lijnzaadolie. Ik grijp alles aan om mijn leven te rekken. Ik ben niet zozeer bang voor de dood,” zegt ze, “ik ben bang voor het moment dat ik liever dood wil zijn.”

Schrijven

“Ik heb ooit een coachingstraject gedaan om erachter te komen wat ik nu eigenlijk wilde in mijn leven. Ik had het gevoel dat ik maar wat aanrommelde. Het gesprek met de maag-darm-leverarts is het meest verhelderende vijfminutengesprek van mijn leven geweest. Eigenlijk heb altijd geweten wat ik wilde, maar ik durfde het niet te willen. Vreemd hoe je leven uit je eigen spoor kan lopen. Als zesjarige - ik had nog maar net het alfabet onder de knie - wist ik het zeker: ik word later schrijfster! Ik maakte verhaaltjes op rijm over *Piep de Muis*. Op een dag heb ik ze allemaal weggegooid. Te kinderachtig. Op de middelbare school won ik een paar

verhalenwedstrijden. Later, toen ik studeerde aan de *Frederik Muller Academie*, opleiding voor het boekenvak, richtte ik mijn eigen tijdschrift op: *Liberi Libri*. Oplage: veertig stuks. Ik zou de boekenwereld van binnenuit bestormen met mijn verhalen. Maar de twijfel sloeg toe: wat heb ik nou eigenlijk te vertellen? Wie zit er op mijn verhalen te wachten? Ik zette niet door en ging wat anders doen. Dat voelt nog steeds als een verraad aan mezelf. Ik heb slecht geluisterd naar dat meisje van zes.

volstrekt onbekenden. Ze schrijven: je ontroert me met je stukjes, door jou ben ik gestopt met roken, vandaag heb ik een viool gekocht omdat ik dat altijd al wilde, ik heb de studie opgepakt – een lang gekoesterde wens. Ik ben blijkbaar een spiegel voor mensen dat geeft me een enorme drive bij het schrijven. Inmiddels zijn vijf uitgevers geïnteresseerd en zal er dus een echt boek komen. Mijn aangekondigde dood heeft dus gelukkig ook iets positiefs: het heeft me mijn schrijflust teruggegeven.”

‘MIJN TIJDSBESEF IS EEN WARBOEL. De tijd vliegt, de tijd staat stil’

Toen ik thuiskwam na dat slechtnieuwsgesprek had ik enorm de behoefte om op te schrijven wat er in me omging. Mijn leven stond totaal op zijn kop. Ik zag huizenhoog op tegen de meewarige blikken op het schoolplein. Tussen de tranen door schreef ik een mail naar de ouders van de drie klassen van mijn kinderen. Ineens kreeg ik weer grip op de gebeurtenissen en de tijd. Mijn tijdsbesef is een warboel. De tijd vliegt, de tijd staat stil. Gisteren lijkt een week geleden, vorige maand lijkt gisteren. Mijn blog is een vorm van bezweren. Als het op papier staat, kan ik ernaar kijken en er grapjes over maken.

Zo begon het. Ik maakte kleine alledaagse verhaaltjes voor mezelf, voor mijn man Klaas en mijn lieve kindertjes. Ik dacht: later als ze groot zijn, kunnen ze lezen wie hun moeder was. Misschien, dacht ik, maakt er iemand ooit een boekje van bij de kopieershops. Het liep anders. Mijn blog heeft nu meer dan drieduizend ‘pageviews’ per dag en brengt mensen in beweging. Ik krijg lieve mails van

Familie

“Bij mij thuis stonden geen familiefoto’s op het dressoir. Ik ben enig kind en moest speuren naar kiekjes van ooms, tantes, opa’s en oma’s. Ik ben altijd geobsedeerd geweest door de vraag: wat is familie eigenlijk? Mijn ouders verhuisden naar Lanzarote toen ik ging studeren. Dat onderstreepte de afstand die ik altijd al voelde. Toen mijn zoon Valentijn werd geboren, was ik in verwarring: zó veel kun je dus van een kind houden, dacht ik. Al mijn verdriet daarover uit mijn eigen jeugd kwam los. Dat wilde ik niet doorgeven aan mijn kinderen. Ik stop ze vol met liefde. Ik heb zo hard gewerkt om het anders te doen. Klaas, mijn man, is ook enig kind en zijn ouders zijn al overleden. Het voelt alsof we samen een nieuwe dynastie zijn begonnen. Daarom wil ik ook dat mijn kinderen weten waar ik vandaan kom. Ik wil ze laten zien dat familie niet zo vanzelfsprekend is. Hoe vaak heb ik niet gedroomd van mezelf als oma. Een grote tafel met lekker eten, mijn kinderen met hun partners en kleinkinderen eromheen. Ik heb er alles voor over om dat te mogen meemaken.”

Vrienden

“Meteen het eerste weekend na de onheilstijding stond een vriendin aan de deur met een grote pan soep.

Sindsdien wordt er op drukke dagen voor ons gekookt. Op 5 december stond de Sint zelf voor onze deur met een geweldige zak cadeaus. Een van die cadeaus was een gigantische kerstboom met zelfgemaakte kerstballen. Hier op de bank ligt een zelfgebreide deken van mijn vrienden. Iedereen heeft een lapje gebreid. ‘De liefdesdeken’ noem we hem. Ik schaam me bijna dat ik niet wist dat er zo veel mensen om ons heen zijn die voelen als familie. Ik heb lang gedacht dat ik niet de moeite waard was. De kanker is een lullige aanleiding om erachter te komen dat mijn vrienden échte vrienden zijn. Dat voelt zo goed.”

Gelukspot

“Ik heb me zorgen gemaakt over mijn haar. Straks valt het uit en ben ik kaal. Mijn arts stelde me gerust: ‘Daarna groeit het gewoon weer aan.’ Dan word ik opstandig: wat nou daarna? Er is geen daarna. Daarna ben ik dood. Na de eerste chemo’s begon mijn haar uit te vallen. In paniek belde ik mijn vriendin Sue, fotograaf. ‘Je moet nu komen, ik wil familiefoto’s maken nu ik mijn lange haar nog heb.’ In mijn blog schreef ik dat ik later als engel terug wil komen om onopvallend in de buurt van Klaas en de kinderen te kunnen blijven. Vriendin Hedda bracht een engeltje mee voor in de kerstboom. Daarna volgde een stroom aan engelkaartjes, knutselengeltjes, een engeltje van kristal. Maar ook steentjes, een klavertjevierketting, een clowntje, knuffeltjes... Ik stop ze allemaal in mijn glazen gelukspot die op tafel staat. Hij is bijna vol. Misschien moet ik een gelukskamer gaan inrichten. Voor een rationeel iemand ben ik behoorlijk bijgelovig geworden. De artsen laten geen ruimte voor hoop. De kans op genezing van pancreaskanker is nul procent. Nada. Nihil. Niks. Dat is me ingepeperd. Als mokerslagen. Eerlijkheid is mooi, maar ieder mens heeft iets nodig om zich aan vast te grijpen. Een kleine strohalm is genoeg. Mijn gelukspot helpt. Ik houd me voor dat er in de tijd dat ik tegen mijn alveesklierkanker vecht, een wondermiddel wordt gevonden. Het is pas over als het over is.”

Heldin

“Emma Peel, van *De Wreckers*, is mijn heldin: de stoere vrouw die in haar strakke catsuit stijlvol de slechteriken wist te verslaan. Zo’n Emma Peelpak was mijn handelsmerk in de eerste jaren van ons bandje. Met twee blauwe strepen opzij en de bijbehorende karatetrappen. Later hebben we de *BBC* aangeschreven of we onze band naar haar mochten vernoemen. Dat mocht. Op een maandag in november stonden we nog met de band in het *DeLaMar Theater* in Amsterdam. Op vrijdag eindigde deel 1 van mijn leven. ‘Wat jammer,’ zeiden

‘Ik ben niet bang voor de dood, maar ik ben wel bang voor HET MOMENT DAT IK NIET MEER WIL LEVEN’

Klaas en ik tegen elkaar, ‘dat we die nieuwe nummers niet hebben opgenomen.’ Maar later dacht ik: hoezo jammer, we gaan het gewoon doen! De cd is bijna klaar. In twee dagen tijd hebben we twaalf nummers opgenomen. De urgentie van tijd maakt ons productief en creatief.”

Dood

“Zingen en schrijven, dat gaat wel goed. Maar luisteren naar muziek of een boek lezen? Nee. Dan dwalen mijn gedachten af naar kisten, grafzerken en andere morbide dingen. Natuurlijk denk ik daarover na. Ik ben een bemoeial. Op verjaardagsfeestjes heb ik de regie en zo zal het op mijn begrafenis ook zijn. Ik wil dat het gezellig is. Ik wil livemuziek, zingen, veel lekker eten met zelfgebakken taarten, gillende, rennende kinderen. Alsof ik erbij ben – gewoon zoals het altijd was.

Ik ben niet bang voor de dood, maar ik ben wel bang voor het moment dat ik niet meer wil leven. Hoe dapper ben ik echt? Hoe zal ik omgaan met pijn, vermoeidheid, uitputting? Waar ligt mijn grens? Wat zou ik graag een opdracht krijgen die ik moet vervullen, met als prijs dat ik verder mag met dit leven. Laat me op mijn blote knieën duizend rondjes rond het Paleis op de Dam kruipen... Alles wil ik doen om hier te mogen blijven.”

Kinderen

“We hebben het de kinderen meteen verteld na de uitslag van de scan, al delen we niet alles met ze. Maar het is onvermijdelijk dat ze met mijn beperkingen en verdriet worden geconfronteerd. Een gesprek over de middelbare schoolkeuze van Valentijn kan ik niet met droge ogen voeren. Daar schrikken ze van, natuurlijk. ‘Mam, je gaat niet dood,’ zegt Swip dan. Kinderen houden je bij het leven. Er zijn voorstellingen op school, er zijn feestjes, er is pianoles. Ik wil een dik tapijt van liefde in dit huis achterlaten. Ik maak liedjes, neem filmpjes op, ik maak kaarten en verhalen waarin ik ze op alle mogelijke manieren vertel dat ik van ze hou. Dat ze geliefd zijn, gehoord, gewenst, welkom, gerespecteerd. Kortom: alles wat kinderen verdienen.”

Lees *Bibians* column op pag 27.